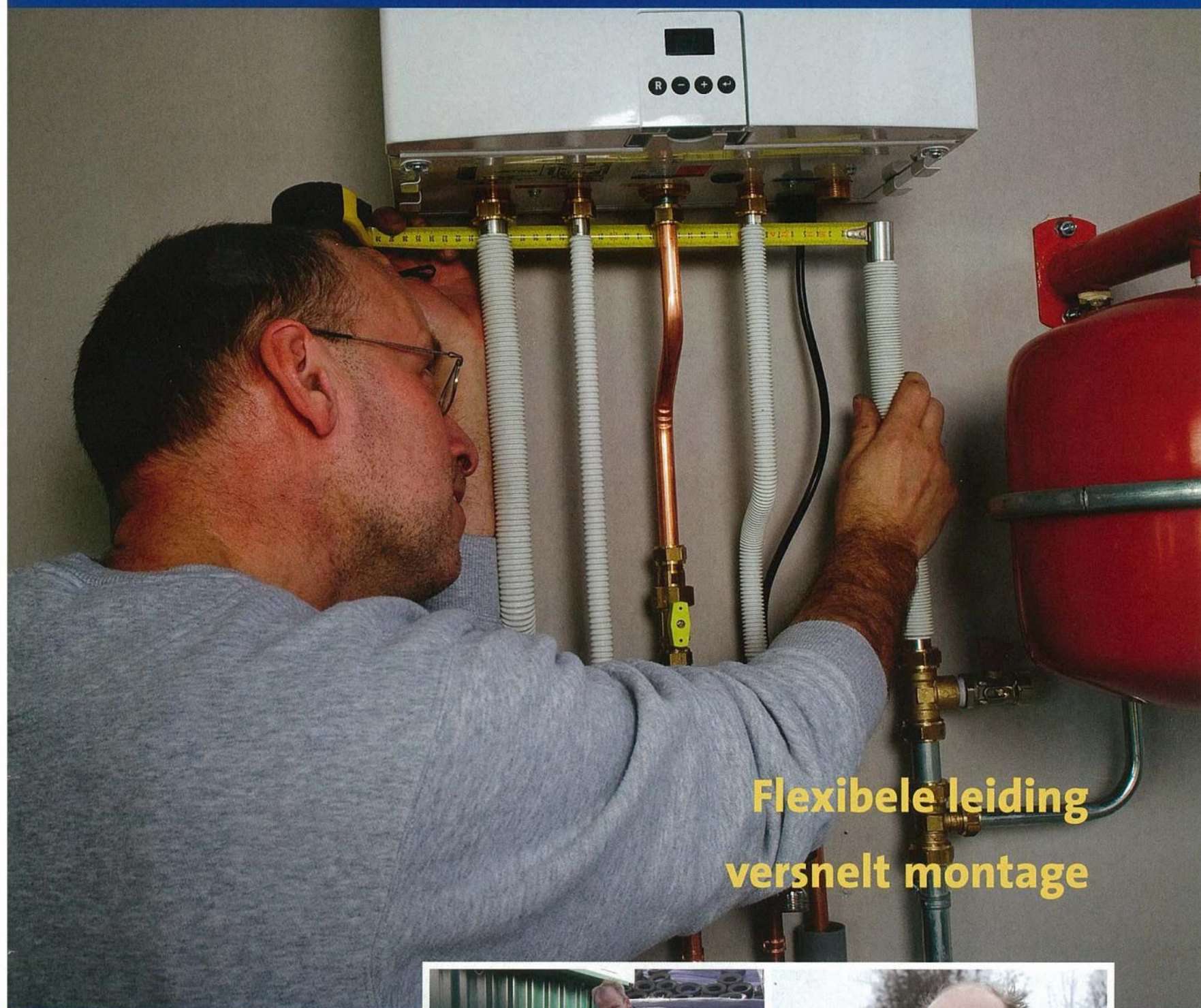

installatie

en sanitair

47e jaargang • februari 2009

nummer 2

**Flexibele leiding
versnelt montage**

**Domotica: multifunctioneel
en besparend**

**Woonwijk zet trend
met biogasinstallatie**

**Erik Bek: 'Installateur:
wordt adviseur!'**

Domotica-installatie levert studenten geld op

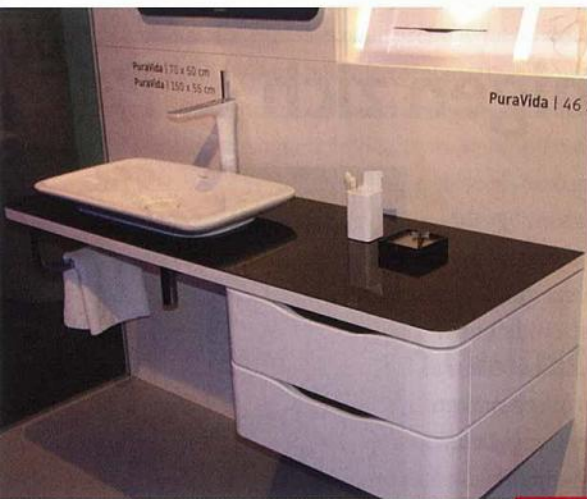
Domotica duur of onbereikbaar? Stadswonen, verhuurder van studentenwoningen in Rotterdam, laat al ruim 10 jaar zelf domotica-schakelingen ontwerpen om de verwarming en ventilatie in studentenkamers aan te sturen. Inmiddels is er een zeer geavanceerde, maar betaalbare controlebox ontwikkeld, waarmee zelfs via internet de verwarming en ventilatie is te bedienen. En de besparingen zijn indrukwekkend.

32

Nieuwe badkamercollectie: soft en vrouwelijk

Alvast een primeurtje voorafgaand aan de ISH in Frankfurt: de nieuwe badkamercollectie van Duravit. De Duitse sanitairfabrikant slaat na jaren vol strakke zakelijkheid in de Starck-series, nu een compleet andere weg in. Ronde, natuurlijke en vrouwelijke vormen staan centraal in PuraVida-collectie: keramiek, meubels en baden in een nieuw jasje, met als klap op de vuurpijl Duravits eerste kant-en-klare designsauna.

34

Blij met het 'ouderwets' leermeester/gezel-systeem

Vroeger alles beter? Bij Croon Elektrotechniek zijn ze niet vies van tradities in ere houden. Aangezien de kwaliteit van vmbo- en ROC-leerlingen nogal eens te wensen over laat, investeert het bedrijf flink in het leermeester/gezel-systeem. Manager Recruitement Jan-Willem Weijers adviseert kleine installateurs ook in crisistijd leerlingen te blijven begeleiden.

42

Kansen

Gaaf de vervangingsmarkt het dan helemaal worden? De nieuwbouw ligt op zijn gat, de grote projecten staan in de wachtkamer, dus Nederland slaat massaal aan het renoveren. Verbouw in plaats van nieuwbouw. Nieuwe ketel, nieuwe badkamer. Liggen daar de kansen?

De gemiddelde installateur heeft het nog druk genoeg, maar het opgebouwde vet gaat hij in 2009 zeker aanspreken. Het wordt in mijn ogen een jaar waarin de echte ondernemer op moet gaan staan. Blijft de installateur of showroomhouder de dozenschuiver die hij de afgelopen jaren is geweest, of gaat de ondernemer focussen op zijn échte krachten. Waarmee onderscheidt u zich van de internethandel, van de grote energiebedrijven die maar wat graag hun ketels en servicecontracten slijten? Wat verschilt u van de sanitairdumpshop behalve de prijs? Het lijken inkoppertjes, maar de mkb'er moet antwoorden op de kreet: 'massa = kassa'. Een goede omzet, klanten die in de rij staan en een volle orderportefeuille zijn straks geen vanzelfsprekendheden meer. De ondernemer is aanzet om zijn krachten optimaal te benutten om het eigen marktdeel veilig te stellen. Meegaan met de kracht van de concurrentie is synoniem voor het graven van je eigen graf.

Ik hoop dat dit nummer van Installatie en Sanitair u aan het denken zet. Het projectverhaal van de mestgestookte woonwijk, de flexibele cv-leiding of de domoticagestuurde studentenwoningen; al deze onderwerpen zijn voorbeelden van hoe creativiteit, innovatie, en ondernemersgeest samenkomen. Erik Bek slaat op pagina 16 de spijker op zijn kop. De echte kwaliteitsinstallateur onderscheidt zich niet in het aantal meters dat hij maakt. Als hij zijn technische kennis omzet in een goed en duurzaam advies; dan is hij verzekerd van een toekomst. En daarin moet hij zich vooral niet gek laten maken door technische complexiteiten of stoffige doelstellingen. Je eigen kansen moet je ruiken. Kansen moet je zien, maar kansen moet je vooral ook pakken.

Eddy Buiting
eddy.buiting@reedbusiness.nl

Studentenkamers zuinig door domotica

Stadswonen, verhuurder van studentenwoningen in Rotterdam, laat al ruim 10 jaar zelf domotica-schakelingen ontwerpen om de verwarming en ventilatie in studentenkamers aan te sturen. Inmiddels is er een zeer geavanceerde, maar betaalbare controlebox ontwikkeld, waarmee zelfs via internet de verwarming en ventilatie te bedienen is.

Tekst: Richard Mooi
Foto's: Itho

De multifunctionele regelbox is in de studentenwoningen spin in het web op het gebied van verwarming, ventilatie en toegang, maar is ook uit te breiden met andere modules.

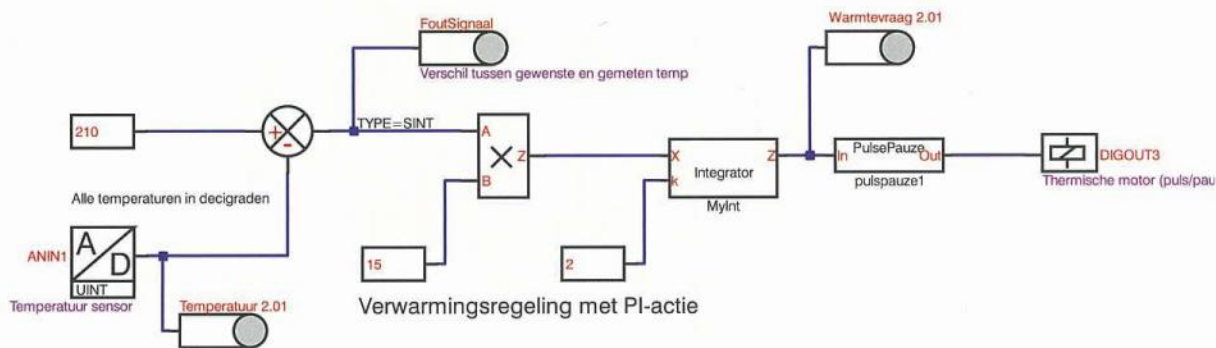
Besparen op de energiekosten. Dat was ruim tien jaar geleden de reden voor de toenmalige Stichting Studentenhuisvesting Rotterdam om de cv-radiatoren in een studentencomplex automatisch uit te zetten bij afwezigheid van de bewoners. Volgens projectleider Peter van Gennip laten studenten tijdens afwezigheid, ook bij langere periodes in het weekend of vakantie, de verwarming gewoonweg aan staan. De stookkosten zijn onderdeel van de servicekosten en door de collectieve verrekening is er geen

directe prikkel om de verwarming bij vertrek uit te zetten. Van Gennip: "We hadden daarom de behoefte om de verwarming bij de studenten uit te zetten als ze afwezig zijn." Voor de regeling schakelde de toenmalige studentenhuisvesting het bedrijf Van der Beyl (nu Itho) in, leverancier van Cenvax-klimaatregelingen. Dit bedrijf ontwierp een mooie regeling waarbij een servomotortje in de toevoerleiding naar de radiator in de studentenkamer de watertoevoer regelde. Netjes weggewerkt in de schacht. Via een

bewegingssensor zag de elektronica dat er iemand aanwezig was. Is de kamer leeg, dan wordt de warmtetoevoer naar de radiator gestaakt en komt pas weer op gang als de kamertemperatuur daalt naar zo'n 15 graden. Omdat de bewegingsmelder ook stilzittende, maar hardlerende studenten soms niet detecteert, kunnen de bewoners met een knopje de bewegingsmelder voor 2 uur overrulen. Itho leverde de servomotoren, thermostaat en besturing, die door de huisinstallateur in het studentencomplex werden gemonteerd. En de verwachting kwam uit, de energierekening daalde fors.

Comfort ID

Het motiveerde de stichting, inmiddels omgedoopt in Stadswonen, om ook in andere Rotterdamse studentencomplexen de op maat gemaakte regeling te plaatsen. In bestaande panden, maar ook in nieuwbouw waarbij meteen de ventilatie wordt geautomatiseerd. Soms direct de mechanische afzuigbox of wtw-unit bij grotere studentenwoningen en bij een collectieve afzuiginstallatie stuurt de elektronica een regelklep in het afvoer kanaal naar de wooneenheid open of dicht. In 1999 liet Stadswonen van deze vorm van domotica een brochure drukken waar-

Niet alleen de configuratie maar ook de programmering is aan te passen is door de installateur. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerd blokschemeteknpakket

in o.a. de Cenvax-regeling uit de doeken wordt gedaan. In totaal heeft Stadswonen in zo'n 1000 van de 7000 wooneenheden met deze eenvoudige domoticaregeling de watertoevoer naar radiator en soms ook de ventilatie geautomatiseerd. Alle vormen van radiator, en later ook ventilatieaansturing, worden door Stadswonen als Comfort ID naar buiten toe gecommuniceerd. Het verbaasde Van Gennip dat zo'n simpele vorm van domotica met als uitgangspunt energiebesparing niet op de vrije markt te koop was. "We hebben een aantal bedrijven hun product laten zien en offerte opgevraagd en dan blijkt dat je er toch vanuit onze budgetten gezien, veel te veel voor moet betalen. Dat komt doordat het systeem zo verschrikkelijk geavanceerd is en veel meer aankan dan je eigenlijk nodig hebt."

Verbruik uitlezen

Voor de in ontwikkeling zijnde projecten heeft Stadswonen een nog geavanceerder domoticasysteem door fabrikant Flexicontrol laten ontwikkelen. Uitgangspunt was de koppeling van domotica aan het snelle glasvezel-

De Cenvax-klimaatregelingen bestaan uit servomotoren, thermostaat en besturing, die door de huisinstallateur zijn geïnstalleerd.

net binnen de gebouwen zodat studenten op afstand de verwarming in hun woning kunnen bedienen, maar ook het energieverbruik kunnen uitlezen en controleren. Per (studenten) appartement wordt de Domotica-controller van Flexicontrol gemonteerd. De regelbox zorgt niet alleen op basis van de bewegingsmelder dat de verwarming en ventilatie aan- of uitgaan, maar ook de energiemeters van Kamstrup worden uitgelezen. Ook de toegang tot de studentenwoning gebeurt via de Domotica-controller, waartoe bij de voordeur een kaartlezer is gemonteerd. Tenslotte is er ook een koppeling met de IP-video-intercom van Flexicontrol. In één proefwoning is de complete domotica-oplossing van Flexicontrol al geplaatst. Volgens directeur René Balvers van Flexicontrol is de controlbox ook uitbreidbaar met modules voor bijvoorbeeld verlichting, rookmelding of alarmering. Hoewel de domoticaregelaar voor Stadswonen is ontwikkeld, gaat Flexicontrol 'm ook zelf op de markt zetten. Balvers verwacht dat zijn domoticaregeling de concurrentie aankan met al gevestigde merken die vooral vanuit een elektrotechnische invalshoek de markt benaderen. "Er zijn veel domoticoepassingen voor emotioneel gebruik waarbij de nadruk ligt op het gevoel voor comfort. Dat is heel moeilijk te verkopen en slaat bijna niet aan." Een domoticasysteem dat energiebesparing als uitgangspunt heeft, is volgens Balvers uniek. "De configuratie maar ook de programmering aan te passen is door de installateur of systeemintegrator. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerd blokschemeteknpakket (zie afbeelding

regelschema) van waaruit de software automatisch wordt gegenereerd." Voor Stadswonen hoeft de domoticaregeling niet geavanceerder. Van Gennip: "Verder dan ventilatie, verwarming, uitlezen van de energiestanden en de optie tot koppelen van de rookmelder en het alarm is voor Stadswonen voldoende. Dan houdt je 'm zo goedkoop mogelijk."

Campagne

De voor Stadswonen gemaakte klimaatbesturing, in eerste instantie voor de radiatoren, later ook voor ventilatie, is een aangepaste Cenvax-regeling. Het gaat om een combinatie van de Solotherm-ruimteregeleer en Combicontrol, de regeling voor utiliteitsgebouwen. Voor Stadswonen is er één regelaar van gemaakt met net voldoende in- en uitgangen. Het was destijds de eerste prille vorm van koppeling met domotica. Tot nu toe richtte Cenvax zich niet direct op domotica koppelingen voor studentenkamers, appartementen en complete woningen, maar daar komt verandering in. Vanaf mei start Itho, waartoe Cenvax behoort, met een introductiecampagne om de koppeling met domotica bij installateurs en consumenten te promoten. Ook komt er een nieuwe regeling, Comfort Control, die ook via internet bedienbaar wordt. De regelaar stuurt via OpenTherm de cv-ketel aan en wordt in de woonkamer bediend. De installatie is modulair van opbouw. En kan worden uitgebreid met servomotoren met aparte ruimteregeleer per vertrek. Ook de ventilatie wordt ermee bediend en geautomatiseerd. Itho richt zich met de campagne nadrukkelijk op renovatie. <<

